

บันทึก

เรื่อง การดำเนินการสอบสวนทางวินัยเมื่อประธานกรรมการ ป.ป.ป.
ส่งเรื่องให้แก่ผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหา
(หารือปัญหาข้อกฎหมายตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปราม
การทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ. ๒๕๑๘ และตาม
พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘)

สำนักงาน ป.ป.ป. ได้มีหนังสือ ที่ สร.๐๘๐๒/๒๗๖๒ ลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๒๔ ขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นในปัญหาข้อกฎหมายตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ. ๒๕๑๘ และตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ โดยมีข้อเท็จจริงว่า ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ป. ได้พิจารณาข้อมูลความผิดและดำเนินการตามมาตรา ๑๙^๑ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ ฯลฯ เจ้าสังกัดของผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้ดำเนินการสอบสวนทางวินัยทันที แต่ได้ตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงแก่ผู้ถูกกล่าวหา สำนักงาน ป.ป.ป. จึงได้หารือไปยังสำนักงาน ก.พ. และได้รับแจ้งว่า

“(ก) การตั้งกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงไม่ถือเป็นส่วนหนึ่งของสำนวนการสอบสวนตามมาตรา ๘๖^๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน ฯลฯ และ

^๑ มาตรา ๑๙ เมื่อการสอบสวนได้ความว่า เรื่องราวที่สอบสวนนั้นมีมูลความผิด ให้ประธานกรรมการส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหาดำเนินการสอบสวนทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหาภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่สอบสวนเสร็จ แล้วให้ประธานกรรมการรายงานให้นายกรัฐมนตรีทราบ

หากกรณีเป็นความผิดทางอาญาด้วย ก็ให้แจ้งต่อพนักงานสอบสวนภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งด้วย

เมื่อผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหาได้รับเรื่องตามวรรคหนึ่ง แล้วต้องดำเนินการภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง

ฯลฯ

ฯลฯ

^๒ มาตรา ๘๖ ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงจะต้องได้รับโทษให้ออก ปลดออก หรือไล่ออก ตามความร้ายแรงแห่งกรณี ถ้ามีเหตุอันควรลดหย่อนจะนำมาประกอบการพิจารณาลดโทษก็ได้ แต่ห้ามมิให้ลดโทษลงต่ำกว่าให้ออก

ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดมีกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง และผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๔ เห็นว่ากรณีมีมูลที่ควรสอบสวน ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๔ แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการสอบสวนโดยไม่ชักช้า ในการสอบสวนนี้จะต้องแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาเท่าที่มีให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ โดยจะระบุหรือไม่ระบุข้อพยานก็ได้ และต้องให้ออกาสผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงและนำพยานหลักฐานเข้าสืบแก้ข้อกล่าวหาได้ด้วย

นายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาล มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนสำหรับ

(ข) เมื่อผู้บังคับบัญชาได้ตั้งกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง และปรากฏผลการสอบสวนข้อเท็จจริงว่า กรณีมีมูล จึงสั่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยชั้นตามมาตรา ๘๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๙ ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๐ แล้วส่งสำนวนการสอบสวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง ไปให้คณะกรรมการสอบสวนทางวินัยตามนัยข้อ ๔ วรรคสอง^๓ แห่งกฎ ก.พ.ฉบับที่ ๖ (พ.ศ. ๒๕๑๘) นั้น สำนักงาน ก.พ.มีความเห็นว่าสำนวนการสอบสวนข้อเท็จจริงดังกล่าวถือเป็นส่วนหนึ่งของสำนวนการสอบสวนตามมาตรา ๘๖”

ฉะนั้น เพื่อให้มีข้อยุติเกี่ยวกับการตีความตามนัยข้อกฎหมายดังกล่าวและให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องได้ถือปฏิบัติต่อไป สำนักงาน ป.ป.ป.จึงขอหารือคณะกรรมการกฤษฎีกาเกี่ยวกับปัญหาดังกล่าวไว้ว่า ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ป.สอบสวนได้ความว่าเรื่องราวที่กล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้น มีมูลความผิด และประธานกรรมการ ป.ป.ป.ได้ส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหาดำเนินการสอบสวนทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหาตามมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ ฯลฯ เมื่อผู้บังคับบัญชาดังกล่าวได้รับเรื่องจากประธานกรรมการ ป.ป.ป.แล้ว จะถือได้หรือไม่ว่าผู้บังคับบัญชาได้รู้ว่าผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาได้กระทำความผิดวินัย ซึ่งจะต้องดำเนินการทางวินัยทันทีตามมาตรา ๘๒ วรรคสอง^๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน ฯลฯ ซึ่งผู้บังคับบัญชาจะต้องสั่งลงโทษประการหนึ่งประการใดตามมาตรา ๘๕^๕ หากปรากฏว่าผู้นั้นกระทำความผิดที่ยัง

ข้าราชการพลเรือนสามัญในทุกกระทรวงทบวงกรม

ฯลฯ

ฯลฯ

^๓ ข้อ ๔ เมื่อได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนแล้ว ให้ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนดำเนินการแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ พร้อมทั้งส่งสำเนาคำสั่งให้ด้วยโดยพลัน แต่ถ้าไม่อาจแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบได้ ให้ปิดสำเนาคำสั่งไว้ ณ ที่ทำการของผู้ถูกกล่าวหา และแจ้งโดยหนังสือส่งสำเนาคำสั่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนไปให้ ณ ที่อยู่ของผู้ถูกกล่าวหา ซึ่งปรากฏตามหลักฐานของทางราชการด้วย

เมื่อได้ดำเนินการตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนดำเนินการส่งเรื่องกล่าวหาทั้งหมด พร้อมทั้งสำเนาคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนและหลักฐานการแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนไปให้ประธานกรรมการ เพื่อแจ้งให้กรรมการทราบและทำการสอบสวนให้แล้วเสร็จโดยเร็ว ประธานกรรมการทราบคำสั่งวันใดให้บันทึกไว้ในสำนวนด้วย

^๔ มาตรา ๘๒ ให้ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่ส่งเสริมและดูแลและมัตระวังให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติตามวินัย

ถ้าผู้บังคับบัญชารู้ว่าผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาคนใดกระทำความผิดวินัย จะต้องดำเนินการทางวินัยทันที ถ้าเห็นว่าผู้นั้นกระทำความผิดวินัยที่จะต้องได้รับโทษและอยู่ในอำนาจของตนที่จะลงโทษได้ให้สั่งลงโทษ แต่ถ้าเห็นว่าผู้นั้นควรจะต้องได้รับโทษสูงกว่าที่ตนมีอำนาจสั่งลงโทษ ให้รายงานต่อผู้บังคับบัญชาของผู้กระทำความผิดวินัยเหนือขึ้นไป เพื่อให้พิจารณาดำเนินการสั่งลงโทษตามควรแก่กรณี

ผู้บังคับบัญชาผู้ใดละเลยไม่ปฏิบัติหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรานี้โดยไม่สุจริต ให้ถือว่าผู้นั้นกระทำความผิดวินัย

^๕ มาตรา ๘๕ ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดกระทำความผิดวินัยที่ยังไม่ถึงขั้นเป็นการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้ผู้บังคับบัญชาสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน หรือลดขั้นเงินเดือนตามควรแก่กรณีให้

ไม่ถึงขั้นเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง หรือทำการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยขึ้นเพื่อทำการสอบสวนโดยไม่ชักช้าตามมาตรา ๘๖ เพราะเป็นกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ป.ได้สอบสวนจนได้ความว่ามีมูลความผิดแล้วและกรณีดังกล่าวมีมูลที่ควรสอบสวนแล้ว ทั้งนี้ จึงไม่มีเหตุที่จะปิดเป็นเหตุแห่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงขึ้นมาถ่วงเวลาไว้ก่อน

สำหรับปัญหาดังกล่าวสำนักงาน ป.ป.ป.มีความเห็นว่า ในเมื่อการตั้งกรรมการสอบข้อเท็จจริงไม่ถือเป็นส่วนหนึ่งของการสอบสวนตามมาตรา ๘๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน ฯลฯ ตามความเห็นของสำนักงาน ก.พ. เพราะการตั้งกรรมการสอบข้อเท็จจริงขึ้นนั้น โดยปกติจะกระทำกันก็ต่อเมื่อยังไม่ทราบพฤติการณ์ข้อเท็จจริงและตัวผู้กระทำผิด ฉะนั้น ถ้าประธานกรรมการ ป.ป.ป.ส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้บังคับบัญชาทราบแล้วว่ากรณีมีมูลความผิด ผู้บังคับบัญชาก็ไม่มีเหตุผลหรือข้ออ้างหรือความจำเป็นประการใดที่จะต้องตั้งกรรมการสอบข้อเท็จจริงขึ้นอีก เพราะหากยังปฏิบัติเช่นนี้ จะทำให้การดำเนินการสอบสวนทางวินัยต้องล่าช้ามาก และเป็นเหตุให้ส่วนราชการบางแห่งใช้การปฏิบัติดังกล่าวเป็นการช่วยเหลือผู้ถูกกล่าวหา และเป็นการถ่วงเวลาหรือหน่วงเวลาการดำเนินการสอบสวนทางวินัยให้ยืดเยื้อเนิ่นนานออกไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าว และได้ฟังคำชี้แจงเพิ่มเติมจากผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงาน ป.ป.ป. และสำนักงาน ก.พ.) แล้ว มีความเห็นดังต่อไปนี้

ตามมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ. ๒๕๑๔ ที่บัญญัติว่า เมื่อการสอบสวนได้ความว่าเรื่องราวที่สอบสวนนั้นมีมูลความผิด ให้ประธานกรรมการ ป.ป.ป.ส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหาดำเนินการสอบสวนทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหาภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่สอบสวนเสร็จ และเมื่อผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหาได้รับเรื่องราวนั้นแล้ว ต้องดำเนินการภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง เป็นการแสดงให้เห็นว่า คำว่า “ส่งเรื่อง” ย่อมหมายความว่า การส่งสำนวนการสอบสวนนั่นเอง และเมื่อผู้บังคับบัญชาได้รับเรื่องแล้ว ต้องดำเนินการภายในสิบห้าวัน ซึ่งหมายถึงดำเนินการตามสำนวนการสอบสวนที่ได้รับจากประธานกรรมการ ป.ป.ป.แต่อย่างไรก็ดีการสอบสวนตามมาตรา ๘๖^๖ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติ

เหมาะสมกับความผิด ถ้ามีเหตุอันควรลดหย่อนจะนำมาประกอบการพิจารณาโทษก็ได้ แต่สำหรับการลงโทษภาคทัณฑ์ให้ใช้เฉพาะกรณีกระทำผิดวินัยเล็กน้อยหรือมีเหตุอันควรลดหย่อนซึ่งยังไม่ถึงกับจะต้องถูกลงโทษตัดเงินเดือน

ในกรณีกระทำผิดวินัยเล็กน้อยและเป็นการผิดครั้งแรก ถ้าผู้บังคับบัญชาเห็นว่ามีความเหตุอันควรลดโทษ จะลดโทษให้โดยกล่าวอ้างตักเตือน หรือให้ทำทัณฑ์บนเป็นหนังสือไว้ก่อนก็ได้

การลงโทษตามมาตรานี้ ผู้บังคับบัญชาใดจะมีอำนาจสั่งลงโทษผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาได้เพียงใด ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎ ก.พ.

^๖ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒

ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ คณะกรรมการสอบสวนจะต้องแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาเท่าที่มีอยู่ให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ โดยจะระบุหรือไม่ระบุชื่อพยานก็ได้ และต้องให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงและนำพยานหลักฐานเข้าสืบแก้ข้อกล่าวหาได้ด้วย ฉะนั้นเรื่องที่ประธานกรรมการ ป.ป.ป.ส่งไป จึงต้องมีข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่ผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหาจะดำเนินการสอบสวนได้ตามนัยมาตรา ๘๖ วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ เมื่อข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานครบถ้วนแล้ว ผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหาที่ไม่มีเหตุที่จะตั้งกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงขึ้นอีกแต่อย่างใด

(ลงชื่อ) อมร จันทสมบุรณ์

(นายอมร จันทสมบุรณ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กรกฎาคม ๒๕๒๔